

UCHWAŁA NR XLIV/508/22
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA

z dnia 27 stycznia 2022 r.

w sprawie nadania tytułu "Zasłużony dla Miasta Wałbrzycha"

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r., poz.1372 z późn. zm.), § 7 ust. 1 pkt 2 uchwały Nr XLVI/441/13 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta Wałbrzycha (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2013 r., poz. 3027, poz. 3028, Dz. Urz. Woj. Doln. z 2018 r. poz. 6346, Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019r. Poz.4600, Dz. Urz. Woj. Doln. z 2021 r. Poz. 5510), § 8 ust. 1 oraz § 9 ust. 1 uchwały Nr LXVI/681/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 25 września 2014 r. w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Miasta Wałbrzycha oraz tytułu - Zasłużony dla Miasta Wałbrzycha (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r., poz. 4095), uchwala się, co następuje:

§ 1. Nadaje się tytuł „Zasłużony dla Miasta Wałbrzycha” Oddziałowi Związku Sybiraków w Wałbrzychu.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska

Uzasadnienie

Oddział Związku Sybiraków w Wałbrzychu powstał w 1989 r. zrzeszając początkowo Koła Ziemi Bystrzycy Kłodzkiej, Dzierżoniowskiej, Kłodzkiej, Świdnickiej, Wałbrzyskiej i Ząbkowickiej.

Komitet Założycielski zorganizował Walne Zebranie dnia 28.08.1989r w Wałbrzychu z którego wybrano 7 osobowy Zarząd. Pierwszym Prezesem Wojewódzkiego Zarządu Oddziału wybrano Henryka Golmonta wałbrzyszanina. Wiceprezesami zostali Czesław Bartkiewicz ze Świdnicy i Jerzy Kobryń z Bystrzycy Kłodzkiej.

Do Zarządu wybrano Józefa Michałowskiego z Kłodzka, Tadeusza Jaworowskiego z Boguszowa-Gorc i Mieczysława Balowskiego z Jedliny Zdroju.

Reaktywowany Wojewódzki Związek Sybiraków w Wałbrzychu miał 17 Kół terenowych działających na terenie dawnego województwa wałbrzyskiego a liczba członków wynosiła maksymalnie 4300 osób.

Obecnie Wałbrzyski Oddział Związku Sybiraków posiada 13 Kół, które od początku istnienia podjęły szereg inicjatyw mających na celu utrwalanie wśród lokalnej społeczności pamięci o ofiarach stalinowskiego reżimu.

Przez 32 lata od reaktywowania Oddziału wybudowano 15 pomników w tym 2 w Wałbrzychu, zamontowano 21 tablic w tym 2 w Wałbrzychu: przy Pomniku Niepodległości oraz w Kościele pw Aniołów Stróżów.

Nadano nazwę imienia Sybiraków 6 parkom i skwerom w tym w Wałbrzychu na Piaskowej Górze.

Przywieziono urny z ziemią z 13 miejsc pobytu Sybiraków na Nieludzkiej Ziemi. Zakupiono 3 różańce poświęcone Błogosławionemu Rafałowi Kalinowskiemu – Kapelanowi Sybiraków.

Powstały 4 Izby Pamięci poświęcone Sybirakom między innymi w Ząbkowicach Śl.

Nadano nawet 6 ulicom im. Sybiraków w tym w Wałbrzychu w dzielnicy Poniatów w roku 2019.

Koła zrzeszone w Oddziale zakupiły 12 sztandarów. W Wałbrzychu 12.04.1992 r. sztandar został wyświecony i oddany pod opiekę Sybirakom.

Zarząd Oddziału zakupił i zamontował 4 nieżyjącym Prezesom tablice nagrobkowe w Białymstoku na ścianie przy Pomniku-Grobie Nieznanego Sybiraka.

Sybiracy należący do Oddziału współuczestniczyli we wpłatach na budowę pomników: w Licheniu, Wrocławiu, Białymstoku i w Warszawie.

W roku 1997 i 2011 wałbrzyski Oddział wspierał finansowo dotkniętych powodzią Sybiraków z Bogatyni, Zgorzelca i Wrocławia. Uczestniczyli w zbiórce finansowej, gdy spłonął dach w Sanktuarium w Grodźcu.

Członkowie Wałbrzyskiego Oddziału odgrywają kluczową rolę w przekazywaniu młodemu pokoleniu wartości patriotycznych, obywatelskich oraz poczucia szacunku do własnej kultury i tradycji, uczestnicząc w lekcjach żywej historii w szkołach.

Podczas takich lekcji przekazują potomnym swoje zesłańcze wspomnienia, refleksje, rozbudzając zainteresowanie przeszłością Narodu.

Przy wydatnej pomocy Prezydenta Miasta Wałbrzycha Pana Henryka Gołębiewskiego Oddział zorganizował wystawę znaków pamięci, która cieszyła się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców byłego województwa wałbrzyskiego. Wystawę w Okręgowym Muzeum w Wałbrzychu prowadzili Michałina Błaż-Bazan, Raisa Podhorodecka i Jerzy Listwan przybliżając zwiedzającym losy i gehennę jaką przechodzili Sybiracy zamieszczając w gablotach eksponaty przywiezione z deportacji tzw. pamiątki rodzinne.

Wystawę tą pod hasłem „Sybiracy 1946-1956” odwiedziło ponad 3000 osób, głównie młodzież szkolna z byłego województwa wałbrzyskiego.

Zarząd Oddziału cyklicznie organizuje spotkania z młodzieżą połączone z konkursami z wiedzy o historii sybirackiej.

Uczniowie Szkół z Wałbrzycha, z Nowej Rudy, Bystrzycy Kłodzkiej i Świdnicy spisali wspomnienia Sybiraków z przeprowadzonych wywiadów w latach 1998, 2000, 2001, 2003, 2008 i 2009. Spisane tomy

nosiły nazwy: „Ptakom podobni”, „Katharsis”, „Golgota Wschodu”, „Na nieludzkiej ziemi”, „Biały krzyż” i „Paciorki polskiego różańca”.

Wśród ważnych inicjatyw podejmowanych przez Oddział ZS w Wałbrzychu należy wymienić przygotowywanie paczek i pomocy dla ubogich członków przyznając im zapomogi będącej w dyspozycji Komisji Socjalnej. Patronują zbiórkom finansowym np. „Góra grosza” z przeznaczeniem na pomoc mieszkańcom Kresów Wschodnich, oraz zbierając znicze na mogiły Polaków opuszczone przez Sybiraków w wyniku zmiany granicy państwowej zatwierdzonych przez aliantów w Teheranie i Jałcie.

Wałbrzyski Oddział zachęca szkoły podstawowe i ponadpodstawowe do delegowania uczniów w ramach akcji „Mogiłę pradziada ocal od zapomnienia” i uczniowie chętnie biorą udział w wakacyjnym sprzątaniu cmentarzy i opuszczonych polskich nekropolii przywracając im godny wizerunek.

Na przestrzeni ostatnich 32 lat działalności Wałbrzyski Oddział wielokrotnie organizował pielgrzymki patriotyczno-religijne do Grodzca, Częstochowy, Lichenia, Białegostoku i Wrocławia. Organizował również wycieczki do miejsc urodzenia Sybiraków takich jak Wilno, Lwów, Stanisławów, Drohobycz, Podbuże, Krzemieniec, Borysław, Tarnopol, Kijów i inne.

Jest on również organizatorem rocznic „10 luty”, „13 kwietnia”, „17września - Dzień Sybiraka”, organizatorem spotkań wigilijnych, wielkanocnych dla członków Związku i zaproszonych gości przekazując im swoje przeżycia na „nieludzkiej ziemi” pozostawiając to ocenie przyszłym pokoleniom jako spadek dla upamiętnienia historii a wartości moralne takie jak: honor nadzieja, wiara, przebaczenie, pojednanie są wartościami każdego Sybiraka, pozwalającymi przetrwać totalitaryzm sowiecki.

Zarządy Oddziału w okresie mijających kadencji przyjęły 4300 wniosków Sybiraków ubiegających się o uprawnienia kombatanckie, występowały również o przyznanie odszkodowań, rent socjalnych dla osób pozbawionych minimalnych warunków życia ze względu na niemożność udowodnienia stażu pracy. Zarządy prowadziły działalność charytatywną upamiętniając martyrologię Polaków na Wschodzie poprzez działalność popularyzatorską, wydawniczą, współpracę ze szkołami podstawowymi i gimnazjalnymi z fundacjami pożytku publicznego celem pozyskania środków na działalność merytoryczną Związku.

Historia Sybiraków stanowi niepodważalne świadectwo patriotyzmu, oddanie Ojczyźnie oraz niestrudzonego poświęcenia i służby na rzecz „misji sybirackiej”, jest gwarantem zachowania pamięci. Bez pamięci o przeszłości, bez zachowania uniwersalnych wartości nie może istnieć zdrowe społeczeństwo czy silny Naród.

Sybiracy w swoim życiu i działaniu kierują się Prawdą, dobrem Państwa do czego zobowiązują ich ofiary „Golgoty Wschodu” angażując cały potencjał na rzecz krzewienia pamięci o historii Polskiego Sybiru.

Obrady IX Zjazdu Delegatów Oddziału Wałbrzych dnia 05.11.2021 r. wybrały nowy Zarząd a kierownictwo powierzyło ponownie Adamowi Mitelsztet w celu kontynuowania „misji sybirackiej” na rzecz społeczności lokalnej w latach 2021-2024.

Zaangażowanie Wałbrzyskiego Oddziału w sprawy środowiska lokalnego oraz całokształt działań podejmowanych na rzecz krzewienia pamięci o historii zasługują na słowa najwyższego uznania.

Wobec powyższego Komisja Edukacji i Kultury Rady Miejskiej Wałbrzycha wnioskuje o nadanie Oddziałowi Związku Sybiraków w Wałbrzychu tytułu „Zasłużony dla Miasta Wałbrzycha”.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Wałbrzycha

Maria Anna Romańska